

13. *Основы научных исследований: Учебное пособие / Киев: Издательский Дом «Слово», 2003. 240 с. URL: <https://banauka.ru/5844.html> (дата звернення: 4.12.2018).*

Клейман М.Ю. Методология дослідження адміністративно-правового регулювання приватної детективної діяльності

Розглянуто наукові підходи до визначення методології та класифікації методів наукового пізнання. Досліджено загальні та спеціальні методи, які сприяли дієвому дослідженню адміністративно-правового регулювання приватної детективної діяльності. З'ясовано гіпотезу та напрями даного дослідження.

Ключові слова: методологія, методи, принципи, класифікація, гіпотеза, адміністративно-правове регулювання, приватна детективна діяльність.

Kleyman M.Y. Methodology of the research of administrative and legal regulation of private detective activity

The scientific approaches to the definition of methodology and classification of methods of scientific knowledge are considered. The general and special methods that contributed to the effective study of the administrative and legal regulation of private detective activity are investigated. The hypothesis and directions of this research are found out.

The scientific approaches to the definition of methodology and classification of methods of scientific knowledge are considered. The general and special methods that contributed to the effective study of the administrative and legal regulation of private detective activity are investigated. The hypothesis and directions of this research are found out.

The scientific approaches to the definition of methodology and classification of methods of scientific knowledge are considered. The general and special methods that contributed to the effective study of the administrative and legal regulation of private detective activity are investigated. The hypothesis and directions of this research are found out.

Keywords: methodology, methods, principles, classification, hypothesis, administrative-legal regulation, private detective activity.

Мельник А.В.

**ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТУ ООН З ПРАВ
ЛЮДИНИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ СВОБОДИ
ВИРАЖЕННЯ ПОГЛЯДІВ**

УДК 340.37:342.7

Постановка проблеми. З'явившись спочатку як можливість висловлювати свою думку, зокрема через публікації, свобода вираження поглядів сьогодні охоплює найрізноманітніші прояви людської діяльності. Розмаїття і складність таких її проявів зу-

мовлена, з-поміж іншого, постійним розвитком технологій, передусім у сфері комунікації та передачі інформації. Тому сьогодні традиційне розуміння свободи вираження поглядів як права говорити, висловлювати думку і поширювати ідеї самостійно або за допомогою ЗМІ наповнюється новим змістом [1]. Ситуація значно ускладнюється внаслідок регіональних особливостей розуміння даного права, що серед іншого зумовлено культурним релятивізмом, а також існуванням кількох регіональних систем захисту прав людини. Саме тому такою важливою є діяльність універсального органу, який намагається знівелювати ці регіональні особливості та гарантувати єдиний підхід до розуміння свободи вираження поглядів. Таким органом на сьогодні є Комітет ООН з прав людини (Комітет).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Діяльність Комітету ООН з прав людини була предметом дослідження широкого кола як вітчизняних так і зарубіжних науковців. Серед них можна назвати С. Асірян, М. Буроменського, М. Гнатовського, А. Зубареву, В. Мицика, Т. Сироїд Д. Фішера та інших. Однак вони в основному зосереджувалися на питаннях пов'язаних з захистом прав людини загалом. Окремих досліджень, які б стосувалися захисту свободи вираження поглядів цим органом немає.

Таким чином **метою** даної статті є аналіз діяльності Комітету ООН з прав людини у сфері захисту свободи вираження поглядів.

Виклад основного матеріалу. Комітет ООН з прав людини було створено на підставі Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р. (далі – МПГПП, Пакт) Основне його завдання - контроль за дотриманням даного документу.

Комітет має право контролювати дотримання положень МПГПП шляхом розгляду: 1) доповідей держав – учасниць про прийняті ними заходи для реалізації положень МПГПП; 2) скарг держав – учасниць про порушення положень МПГПП; 3) скарг індивідів про порушення державою – учасницею прав, закріплених у МПГПП.

Розгляд доповідей держав. Як наголошував Б. Манов, розгляд доповідей становить основний метод у механізмі сприяння реалізації МПГПП [17, с. 89]. Цей погляд загалом підтримали й

інші вчені [28, с. 142; 20, с. 227]. Причому А. Зубарева зазначає, що науковці, які досліджують діяльність Комітету ООН з прав людини, акцентують на складності й делікатності цього елементу його моніторингового механізму [15, с. 227].

Доповіді держав умовно можна розподілити на три види – початкові, періодичні й додаткові. Початкові подають держави упродовж року з моменту набрання чинності для них Пакту. На відміну від початкових, періодичні доповіді подаються періодично. Відповідно до пп.2 п. 66 Правил процедури, Комітет самостійно визначає періодичність подання доповідей. На 13-й сесії Комітет прийняв рішення, згідно з яким такі доповіді держави повинні подавати на його розгляд кожні п'ять років, починаючи з моменту розгляду попередньої доповіді [19]. Однак існує велика ймовірність, що цей період буде зменшено до трьох років, оскільки існуючий п'ятирічний період встановлено у зв'язку зі значною завантаженістю названого органу [17, с.90].

Третій вид – додаткові доповіді – уперше використано в 1992 р. Тоді Комітет попросив державу надати йому додаткові відомості з окремих питань. Запит стосовно подання такої доповіді може бути скерований у будь-який час, коли Комітет вважатиме це за потрібне. Причому у запиті зазначається бажаний термін надання доповіді, а також бажану форму та зміст останньої. Однак найчастіше держави, працюючи над доповідями використовують Керівні принципи щодо форми і змісту періодичної доповіді [29], ухвалені Комітетом ще 27 липня 1981 р.

Комітет за результатами доповіді може надсилати загальні зауваження, де встановлюватиме основні напрями, яким держава повинна приділити особливу увагу.

Н. Фаяд, проаналізувавши відповідну практику Комітету, стверджує, що цей орган у процесі підготовки зауважень керується певними міркуваннями. Так, ці зауваження повинні: сприяти співпраці між державами– учасницями МПГПП щодо його виконання; відображати досвід Комітету, накопичений у процесі розгляду таких доповідей; допомагати державам у питаннях, пов'язаних із підготовкою доповіді; стимулювати держави і міжнародні організації у сфері захисту прав людини [24, с. 92].

Як передбачає Пакт, Комітет може надсилати доповіді державам, разом зі загальними зауваженнями, висловленими щодо них ЕКОСОП. Держави також можуть надсилати власні міркування Комітету стосовно загальних зауважень. Додатково держави зобов'язані у встановлені строки давати відповіді про ті першочергові питання, на які звернув особливу увагу Комітет у своїх зауваженнях.

Серед питань, що має розкрити держава у доповіді, – стан виконання ст. 19 МПГПП. Часто Комітет у зауваженнях констатує порушення цієї свободи державами. За приклад можна навести Японію [14], стосовно якої встановлено порушення права на збір інформації. У зауваженні до Азербайджану [2] Комітет констатував, порушення права на доступ до інформації і заявив, що відсутність правових актів, які передбачають процедуру доступу до інформації, не повинно бути перешкодою для її отримання особою. У кількох заключних доповідях Комітет стверджував, що держави повинні вживати усіх необхідних заходів з метою захисту прав журналістів [3], правозахисників [9; 10], судів і адвокатів [12], а в випадку посягання на них належно провести розслідувати такі випадки [4;5]. У зауваженнях стосовно України Комітет зазначає недопустимість встановлення непрямих переваг чи обмежень для роботи ЗМІ зокрема під час розподілу частот [13]. Ідентичне зауваження існує щодо Кувейту [8].

Вагомою процедурою, яку використовує Комітет є розгляд міждержавних скарг. Ця процедура, однак, не обов'язкова, тобто потребує попередньої згоди держави на участь у ній. Відповідно до ст. 41 МПГПП, держава, що бере участь у цьому Пакті, може будь-коли заявити, про визнання компетенції Комітету отримувати і розглядати повідомлення стосовно того, що якась держава-учасниця стверджує, про невиконання іншою державою-учасницею своїх зобов'язань за цим Пактом. Повідомлення, передбачені цією статтею, можуть прийматися і розглядатися лише у тому випадку, коли їх подала держава-учасниця, що зробила заяву про визнання для себе компетенції цього Комітету. Комітет не приймає жодних повідомлень, коли вони стосуються держави-учасниці, яка не зробила такої заяви. Положення набуло чинності з 28

березня 1979 р. – тоді десять держав зробили такі заяви. Сьогодні їх вже налічується понад 60, але деякі з них – зі застереженнями. Як приклад можна назвати СРСР, що у 1973 р. під час ратифікації МПГПП заявив, про визнання компетенції Комітету стосовно фактів, які мали місце після заяви про визнання, а що держава, яка їх подає, також повинна зробити таку заяву [18, с. 59-60].

Комітет, за результатами розгляду заяви, оголошує рішення у справі. І тут можливі два випадки: 1) коли досягається вирішення суперечки, Комітет обмежується у доповіді коротким викладом фактів і досягнутого рішення; 2) якщо ж рішення не досягнуте, Комітет у доповіді коротко викладає факти справи; а також подає письмові заяви і запис усних заяв, викладених заінтересованими державами – учасниками.

По суті, у рамках процедур розгляду міждержавних спорів Комітет у жодному випадку не є органом міжнародної юстиції та не виконує судових чи арбітражних функцій. Він – посередник між сторонами і намагається у межах своїх функцій забезпечити досягнення компромісного вирішення спору. У рамках такої процедури Комітет особливу увагу приділяє тому, щоб спірне питання врегулювали самі держави між собою на взаємовигідній і добровільній основі [16, с.119-120].

Як засвідчує інформація, подана на сайті Комітету, він не розглядав жодної справи стосовно порушення ст. 19 Пакту.

Останній з механізмів Комітету – *розгляд індивідуальних скарг про порушення державою МПГПП*. Саме ця процедура допомогла Комітету стати одним з найефективніших конвенційних органів. Так лише за 25 років роботи (до 2002 р.), Комітет отримав понад 1 тис. скарг стосовно порушення прав і свобод, закріплених у Пакті про громадянські та політичні права 1966 р. З них близько 40% розглянуто й вирішено, 40% відхилено, а решта перебували на стадії розгляду [35, с. 5]. Упродовж 2003 – 2015 р. у Комітет подано ще 1617 скарг [30].

Зазначену процедуру запровадив Факультативний протокол [23] до МПГПП, ст. 1 якого передбачає: держава – учасниця Пакту, що також є учасницею Протоколу, «визнає компетенцію Комітету приймати і розглядати повідомлення від підпадаючих

під її юрисдикцію осіб, котрі стверджують, що вони є жертвами порушень цієї державою-учасницею якогось із прав, викладених у Факультативному протоколі до МПГПП. Жодне повідомлення Комітет не приймає у випадку, коли воно стосується держави, що не є учасницею цього Протоколу. У ст. 3 Протоколу передбачено, що Комітет не може розглядати анонімні скарги і подані з порушенням установленної процедури. Після отримання такої скарги Комітет доводить її суть до держави, проти якої її подано. Остання упродовж шести місяців може надати пояснюючу інформацію (письмові пояснення) стосовно скарги, після чого Комітет виносить рішення і доводить його до відома держав.

Саме у межах цієї процедури розглядаються більшість справ щодо свободи вираження поглядів. Кількість таких справ надзвичайно велика, тому коротко проаналізуємо основні їх категорії.

Перша категорія справ, які доцільно виокремити, стосується *загальних питань, пов'язаних із свободою вираження поглядів*. За приклад останніх назвемо справу «Форіссон проти Франції», де Комітет розглядав питання про законність криміналізації певних діянь, що потрапляють до сфери свободи вираження поглядів [34]. У цій справі Комітет акцентував на неприпустимості таких дій, як криміналізація існування в особі власних поглядів, що несумісно з п. 1 ст. 19 МПГПП. Схожих висновків дійшов Комітет на підставі розгляду справи «Мпака-Нсуци проти Заїру» [25]. Він констатував: переслідування, залякування або стигматизація особи, зокрема арешт, утримання під вартою, судовий розгляд або позбавлення волі за думки, яких людина може дотримуватися, є порушенням свободи вираження поглядів. Ідентичні міркування викладені у справі «Міка Міха проти Екваторіальної Гвінеї» [27]. У цьому контексті варто звернути увагу на справи, де Комітет визначає сферу поширення свободи вираження поглядів на окремі дії. Так ст. 19 і ст. 20 Пакту охоплюють такі діяння: коментарі на особисті [26] або політичні теми [32], політичні виступи [27], обговорення питань прав людини [31], журналістську діяльність [33], культурне і художнє вираження, викладання, релігійні виступи, комерційну рекламу [21].

Друга категорія справ, яку розглядав Комітет – *справи про свободу інформації*. Комітет констатував, що це право з-поміж ін-

шого передбачає низку можливостей, зокрема право кожної особи на доступ до продукції ЗМІ, право засуджених осіб на доступ до історії хвороби (справа проти України [36]), право ЗМІ на доступ до інформації, що стосується державних питань.

Третьою категорією справ, які досить часто стають предметом розгляду Комітету, є *питання щодо законності обмеження свободи вираження поглядів*. Комітет зазначив, що держава має вжити усіх необхідних заходів з метою запобігання незаконному обмеженню свободи вираження поглядів з боку її органів чи приватних осіб. Будь-які спроби змусити особу замовкнути, у тому числі внаслідок погроз або застосування до неї незаконного арешту, фізичного насильства, катування – несумісні зі свободою вираження поглядів. Неодноразово Комітет констатував, що заходи з обмеження свободи вираження поглядів мають бути співмірними та законними. Крім того, Комітет акцентував на тому, що закони, які передбачають покарання за висловлювання думок щодо історичних фактів є несумісними з передбаченими Пактом зобов'язаннями держав-учасників поважати свободу вираження поглядів.

Висновки. Основою конвенційних механізмів захисту свободи вираження поглядів є Комітет ООН з прав людини, створений на підставі МПГПП. Комітет має право контролювати дотримання положень Пакту шляхом розгляду доповідей держав – учасниць про прийняті ними заходи для реалізації положень МПГПП, скарг держав-учасниць стосовно порушення положень МПГПП, скарг індивідів під час порушення державою – учасницею прав, закріплених у МПГПП.

При цьому найефективнішим механізмом захисту свободи вираження поглядів в рамках Комітету є розгляд індивідуальних скарг. Цьому сприяє кілька чинників, серед них – індивідуальний характер представництва.

1. Гомьен Д., Харрис Д., Зваак Л. *Европейская конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия : право и практика*. Москва : МНИМП, 1998.
2. *Заключительные замечания в отношении Азербайджана (CCPR/C/79/Add.38)*. Управление Верховного комиссара ООН по правам чело-

- века. URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2f79%2fAdd.38&Lang=ru
3. *Заключительные замечания в отношении Алжира (CCPR/C/DZA/CO/3). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.* URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fDZA%2fCO%2f3&Lang=ru
 4. *Заключительные замечания в отношении Гайаны (CCPR/C/79/Add.121) Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.* URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2f79%2fAdd.121&Lang=ru
 5. *Заключительные замечания в отношении Грузии (CCPR/C/GEO/CO/3). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.* URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fGEO%2fCO%2f3&Lang=ru
 6. *Заключительные замечания в отношении Колумбии (CCPR/CO/80/COL). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.* URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fCO%2f80%2fCOL&Lang=ru
 7. *Заключительные замечания в отношении Коста-Рики (CCPR/C/CRI/CO/5). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.* URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fCRI%2fCO%2f5&Lang=ru
 8. *Заключительные замечания в отношении Кувейта (CCPR/CO/69/KWT). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.* URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fCO%2f69%2fKWT&Lang=ru
 9. *Заключительные замечания в отношении Никарагуа (CCPR/C/NIC/CO/3). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.* URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fCO%2f69%2fKWT&Lang=ru
 10. *Заключительные замечания в отношении Сирийской Арабской Республики (CCPR/CO/84/SYR). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.* URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fCO%2f84%2fSYR&Lang=ru
 11. *Заключительные замечания в отношении Судана (CCPR/C/SDN/CO/3). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека.* URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fSDN%2fCO%2f3&Lang=ru

12. *Заключительные замечания в отношении Туниса (CCPR/C/TUN/CO/5). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека. URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fTUN%2fCO%2f5&Lang=ru*
13. *Заключительные замечания в отношении Украины (CCPR/CO/73/UKR). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека. URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fCO%2f73%2fUKR&Lang=ru*
14. *Заключительные замечания в отношении Японии (CCPR/C/JPN/CO/5). Управление Верховного комиссара ООН по правам человека. URL: https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2fJPN%2fCO%2f5&Lang=ru*
15. *Зубарева А. Є Доповіді держав-учасниць Міжнародного Пакту, про громадянські та політичні права 1966 р. як елемент моніторингового, механізму Комітету ООН з прав людини. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. 2013. № 2 (1). С. 227–230.*
16. *Зубарева А. Є. Комітет ООН з прав людини : монографія / А. Є. Зубарсва; за наук. ред. проф. В. М. Репецького. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017.- 276 с.*
17. *Манов Б. Г. ООН и содействие осуществлению соглашений о правах человека / Отв. ред. В. М. Чхиквадзе; АН СССР, Ин-т государства и права. Москва : Наука, 1986. 110 с.*
18. *Панова Е. В. Международно-правовые основы деятельности комитета по правам человека : дис. ... к-та юрид. наук : 12.00.10 / Российский университет дружбы народов. Москва, 2005. 199 с.*
19. *Правила процедуры Комитета по правам человека, CCPR/C/3/Rev.10. Управление Верховного комиссара ООН по правам человека. URL: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2fC%2f3%2fREV.10&Lang=en*
20. *Сироїд Т. Л. Міжнародні універсальні контрольні органи захисту прав людини : сучасний стан та перспективи розвитку. Міжнародне право XXI століття: сучасний стан та перспективи розвитку (до 60-ліття проф. В. М. Репецького) / за ред. д.ю.н., проф. М. М. Микієвича. Львів : ЛА «Піраміда», 2013. С.222–236.*
21. *Сообщение № 736/97, Росс против Канады. Соображения приняты 18 октября 2000 года.*
22. *Сообщение № 926/2000, Шин против Республики Корея. Соображения приняты 16 марта 2004 года.*

23. *Факультативный протокол к Международному пакту о гражданских и политических правах от 16 декабря 1966 года.* URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pactpro1.shtml
24. *Фаяд Н. Ю. Контрольный механизм по международным пактам о правах человека. (Сравнительный анализ) : дис. ... к-та юрид. наук : 12.00.10 / Институту государства и права РАН. – Москва, 1998. 177 с.*
25. *André Alphonse Mпaka-Nsusu, Communication No. 157/1983, U.N. Doc. CCPR/C/OP/2 at 187 (1990). University of Minnesota Human Rights Library.* URL: <http://hrlibrary.umn.edu/undocs/newscans/157-1983.html>
26. *Anthony Fernando v. Sri Lanka, Communication No. 1189/2003, U.N. Doc. CCPR/C/83/D/1189/2003 (2005). University of Minnesota Human Rights Library.* URL: <http://hrlibrary.umn.edu/undocs/1189-2003.html>
27. *Essono Mika Miha v. Equatorial Guinea, Communication No. 414/1990, U.N. Doc. CCPR/C/51/D/414/1990 (1994). University of Minnesota Human Rights Library.* URL: <http://hrlibrary.umn.edu/undocs/html/vws414.htm>
28. *Fischer D. D. Reporting Under the Covenant on Civil and Political Rights: The First Five Years of the Human Rights Committee. The American Journal of International Law. January 1982. Vol. 76. No. 1. P. 142–153.*
29. *Guidelines regarding the form and contents of periodic reports from states parties, CCPR/C/20/Rev.2. Office of the High Commissioner for Human Rights.* URL: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR%2FC%2F20%2FRev.2&Lang=en
30. *Individual Human Rights Complaints Handled by the UN : Few and Vey Far Between. Human Rights Voice.* URL: http://www.humanrightsvoices.org/EYEontheUN/un_101/facts/?p=54
31. *Mr. Vladimir Velichkin v. Belarus, Communication No. 1022/2001, U.N. Doc. CCPR/C/85/D/1022/2001 (2005). University of Minnesota Human Rights Library.* URL: <http://hrlibrary.umn.edu/undocs/1022-2001.html>
32. *Patrick Coleman v. Australia, Communication No. 1157/2003, U.N. Doc. CCPR/C/87/D/1157/2003 (2006). University of Minnesota Human Rights Library.* URL: <http://hrlibrary.umn.edu/undocs/1157-2003.html>
33. *Rakhim Maylonov and Shansiy Sa'di v. Uzbekistan, Communication No. 1334/2004 CCPR/C/95/D/1334/2004 (2009). Refworld.* URL: <http://www.refworld.org/cases,HRC,4ac9aaa22.html>
34. *Robert Faurisson v. France, Communication No. 550/1993, U.N. Doc. CCPR/C/58/D/550/1993(1996). University of Minnesota Human Rights Library.* URL: <http://hrlibrary.umn.edu/undocs/html/VWS55058.htm>

35. *Selected Decisions of The Human Rights Committee Under The Optional Protocol. Vol. 7. Office Of The United Nations High Commissioner For Human Rights. New York and Geneva : United Nations, 2006. 434 p.*

36. *Zheludkov v. Ukraine : Communication No. 726/1996:UN Doc. CCPR/C/76/D/726/1996 (2002). WorldCourts _ Case Law of the International Judicial & Quasi-Judicial Bodies*http://www.worldcourts.com/hrc/eng/decisions/2002.10.29_Zheludkova_v_Ukraine.htm

Мельник А. В. Діяльність Комітету ООН з прав людини у сфері захисту свободи вираження поглядів

Стаття присвячена аналізу діяльності комітету ООН з прав людини в сфері захисту свободи вираження поглядів. Автор констатує, що Комітет є контрольним органом Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р. який в процесі своєї діяльності може використовувати такі основні механізми: 1) розгляд доповідей держав – учасниць про прийняті ними заходи для реалізації положень МПГПП; 2) розгляд скарг держав – учасниць про порушення положень МПГПП; 3) розгляд скарг індивідів про порушення державою – учасницею прав, закріплених у МПГПП. Особлива увага приділена практиці розгляду індивідуальних справ в сфері свободи вираження поглядів як найбільш ефективному механізму комітету.

Ключові слова: свобода вираження поглядів, Комітет ООН з прав людини, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 р.

Мельник А. В. Деятельность Комитета ООН по правам человека в сфере защиты свободы слова

Стаття посвячена аналізу діяльності Комітету ООН по правам человека в сфере защиты свободы слова. Автор констатирует, что Комитет является контрольным органом Международного пакта о гражданских и политических правах 1966 г. (Пакт) который в процессе своей деятельности может использовать следующие основные механизмы: 1) рассмотрение докладов государств - участников о принятых ими мерах по реализации положений Пакта; 2) рассмотрение жалоб государств - участников о нарушении положений Пакта; 3) рассмотрение жалоб индивидов о нарушении государством - участником прав, закреплённых в Пакте. Особое внимание уделено практике рассмотрения индивидуальных дел в сфере свободы слова как наиболее эффективному механизму Комитета.

Ключевые слова: Свобода выражения мнения, Комитета ООН по правам человека, Международный пакт о гражданских и политических правах 1966 г.

Melnyk A. V. Activities of the UN Committee on Human Rights in the field of the protection of freedom of expression.

The article is devoted to the analysis of the UN Human Rights Committee's work on the protection of freedom of expression. The author states that the Committee is the controlling body of the International Covenant on Civil and Political Rights of 1966. A covenant which in the course of its activities can use such basic mechanisms: 1) consideration of reports of States parties on measures taken by them to implement the provisions of the Covenant; 2) consideration of complaints by States parties regarding

the violation of the provisions of the Covenant; 3) consideration of individual complaints about violations by the State party to the rights enshrined in the Covenant. Particular attention is paid to the practice of considering individual cases in the field of freedom of expression as the most effective mechanism of the Committee.

The Committee's practice was analyzed in three categories of cases, namely: general issues related to freedom of expression; freedom of information; on the legality of restricting freedom of expression as such is the most interesting and significant in practice.

Keywords: Freedom of expression, UN Human Rights Committee, International Covenant on Civil and Political Rights of 1966.

Розвадовський В.І.

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВА АДВОКАТА В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

УДК 342.536.1

Постановка проблеми. Як відомо, конституційне судочинство, в порівнянні з кримінальним, цивільним, господарським та адміністративним процесом, має свої істотні відмінності, що в значній мірі й визначає специфіку діяльності адвоката, який бере участь у правовому забезпеченні інтересів певної сторони при розгляді конституційних судових справ.

Змістом конституційної юстиції, як відомо, є забезпечення верховенства і прямої дії Конституції України, захист прав і свобод людини і громадянина шляхом дослідження та тлумачення правових норм, головним чином, з позиції їх відповідності положенням Основного Закону України. Фактичні обставини справи з'ясовуються Конституційним Судом України (далі - КСУ) виключно на тому рівні, на якому вони можуть привести до оцінки конституційності закону або іншого нормативного акту, окремих його положень [1, с110].

Таким чином, якщо у в інших видах судового процесу вченими досягнуто вагомих успіхів, то інститут представництва у конституційному провадженні КСУ до цього часу не піддався критичному аналізу з боку науки конституційного права.